

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Concio Tertia. Textus: Ornauerunt lampades suas. Thema: Mulier compra,
nocet sibi, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO SANCTÆ CATHARINÆ.

CONCIO TERTIA.

Ornaverunt lampades suas. Matth. 25.

Mulier compta, sibi, & aliis est exitium.

Textus.

Thema.

Ertanus Abbas in umbroso nemoris umbilico, retia avibus decipiendis tensa, depinxit, cum lemmate: *Vincula latent.* Ornatus foemineus, vestes superbæ, crispata crines, picta facies, vincula sunt, quibus humana corda irretiuntur, vinculantur, implicantur ad lapsum, in peccatum, ac animæ interitum. Audiamus Dei verbum: *Propter speciem mulieris, multi perierunt, & ex hoc concupiscentia quasi ignis inardescit.* Eccles. cap. 9. Percipiamus Patres & Scriptores: *Vestitus insignis, ac mollis, superbiæ vexillum est, nidusque luxuria.* scribit Suetonius in vita Cæsaris. *Semper pulchritudinem vestium, duo pericula comitantur, superbia, & luxuria.* habet S. Antoninus part. 3. tractatu 18. tit. 18. *Sub mollibus, delicatis, ac pretiosis vestibus, mulier fortis esse non potest.* scribit Zeno in cap. 12. Apocalypf. Et S. Bernardinus Fer. 4. post Dom. 5. Quadr. parte 2. *Mulier cum habitu vano, ac meretricio capit animas, quas Christus redemit cum suo sanguine pretioso.* Et Serm. 46. c. 3. habet: *Nocent enim hæ mulieres sic comptæ per vanitates suas aliis, ita ut si una sola mulier in quâdam civitate sit vana, omnes per illam trahantur ad immoderantiam vanitatum.* Et Fernandez sect. 6. in cap. 36. Genes. tradit: *Scandalum præbent, hoc est, offendiculum*

Exordium.

Patres.

Suetonius.

S. Antonin.

Zeno.

S. Bernardin.

Fernandez.

- diculum ad ruinam spiritus, mulieres illæ, quæ se curiosas vant, comunt, colorant, atque huiusmodi lascivæ, vanitatis simulachra virorum animis, & oculis obijciunt, ut pulchra videntur, & amentur. Omnes pompa in publicum preferunt, aut ut luxuria negotietur, aut gloria insoleat. docet Tertulianus de cultu fœmin. Mulier suo ornatu oculos hominum a se trahens, & si nullum sequatur damnum, supplicium tamen æternum meretur, quia venenum attulit, si fuisset, qui biberet. scribit S. Hieronymus ep. ad Demetri. Conformiter S. Cyprianus lib. de discip. & habitu Virg. Cæterum si tute sumptuosius comas, & per publicum notabiliter incedas, oculos in te ventutis illicias, suspiria adolescentium post te trahas, concupiscendi libidinem nutrias, suspirandi fomenta succendas, quid eris de te, quæ tantorum malorum es causa. Ornamentorum, & profectum insignia, & lenocinia fucorum, non nisi prostibiles, & in pudicis fœminis conveniunt. inquit Clemens Alexandrinus lib. 2. Pædag. cap. 6. Quid est speciosa mulier? interrogat S. Chrysostomus super Psalm. 50. & respondet: Sepulchrum dealbatum, precipitium patens, venenum insipientibus compositum. De carbonibus scintille diffiliant, de ferro rubigo nutritur, de vestimentis procedit tineæ; de muliere peccati aculem, sibi concupiscentia, fomes pestilentie. docet S. Cyprianus lib. de leg. Cleric. Finio cum S. Isidoro Pelusiota lib. 2. epistola 255.
- Mulier ornandi corporis nimis studiosa, atque ob eam causam forum se conferens, aut per fenestram prospiciens, ut juvenentur ritet, etiamsi conatu suo excidat, tamen perinde ac si cor irritivisset condemnatur. Id enim omne, quod in ipsius peccato erat, effecit, ut quæ venenum miscuerit, & retia expandere. Invocatâ S. Spiritus ope, desuper Conceptus audiamus.

Tertulianus.

S. Hieronymus.

S. Cyprianus.

Clemens Alex.

S. Chrysostomus.

Isidorus Pelusiota.

CONCEPTUS I.

S. Petrus Chryfologus Serm. 127. mulierem, quæ homini *Confirmatio.*
 in adiutorium efformata est, in sagittam conversam esse descri-
 bit: *Hac est mulieris antiqua malitia, qua Adam ejecit de para-
 diso deliciis, hac cælestes homines fecit esse terrenos, hac huma-
 num genus misit in infernum, hac vitam abstulit mundo prop-
 ter unius arboris pomum.* In vulnerantem ac sauciantem sagit-
 tam convertitur mulier, maximè dum se superbè comit, vestit,
 & ornat, personæ suæ fucorum adulationes, & ornatus splendo-
 rem si addiderit fœmina, periculosum jam in propriam, & alio-
 rum pudicitiam bellum gerit. Probam incipio à prima fœmi-
 na Eva; familiaris agens cum serpente seducitur, adhuc tamen
 post serpentis alloquium nitet virginitatis gloriâ decoratâ, ad-
 huc virgo existit: Paulò tamen post virginitatem resignavit, &
 de virgine in mulierem, & matrem transiit, quo medio? quo
 opere? qua actione Adam & Eva eò devenerunt, ut nobili vir-
 ginitati renunciantes, in carnales concupiscentias consenserint,
 ac veneri indulserint? sacer textus, medium, opus, & actionem
 specificare videtur Genes. cap. 3. *Consuerunt folia ficus, & fece-
 runt sibi perizomata.* Ornatè vestierunt corpora sua, ex post pe-
 rizomata artificiosè intexta, post vestitum ornatum, Eva ab Adam
 refertur cognita: *Adam cognovit uxorem suam Evam.* Genes.
 cap. 4. Ecce ab exordio ornatus muliebris noscitur Virginitati
 insidiosus; Eva etsi antea decora, tamen ante cultum, & orna-
 tum corporis, virginitatis gloriam non amisit, quam perdidit
 culta, & perizomate ornata; non fallar dicendo: quotiescunque
 mulieres ad instar floridis, & frondescentis ficus, amplis, & di-
 versicoloris vestimentis, vanè ornatae, & indutaè videri in publi-
 co comparent, faciunt, ut sibi periculum adstruant, impudicæ
 & inhonestæ, luxuriosæ judicentur, alios verò in concupiscen-
 tiam trahant, ac perducant. Opportunè Tertullianus de cul-
 tu fœm. cap. 7. *Erga vestitum quoque, & reliqua compositionis
 vestrae impedimenta, proinde vobis curanda est amputatio, &
 recussio redundantioris nitoris. Hæ pompa, quam de proximo
 Pars II. (Ddd) curent*

surent luxuria negotium, & obstrepent pudicitia disciplina. agnoscere in facili est, quod gratiam decoris, cultus societate constituant.

CONCEPTUS II.

Pavo, mulieris superbæ ornatae ac comptæ Symbolum est. Innocentius Papa de utilit. condit. humanæ inscripsit superbæ ornatae sceminae symbolum: *Pulchra foris, intus spurcicia*: Columella de re rustica, de pavone docet, Pavo dum caudam suam dilatat & erigit, sicque comptus, ornatus progreditur, se à libidine stimulari indicat: verba Columellæ sic sonant: *Signa sunt exstimulatae libidinis, cum semetipsum veluti mirantem contra gemmantibus pennis protegit.* Idque cum facit rotare dicitur. Idem est dicendum de superbè ac vanè comptâ, & indurata mina, quæ sicut pavo in vestitu precioso, diversi coloris, atque gemmisquæ rigido in publico superbire videtur, nimirum non se castam, sed spurcam, & libidinofam. Talis namquæ vanitas signum est *exstimulatae libidinis.*

CONCEPTUS III.

Narrat Sacra Scriptura Genes. 38. Patriarcha Judas *ascendebat ad tonsores ovium suarum, ipse & Hiras opilio gregis circumdabit in Thanas. Nunciatumque est Thamar, quod soxor illius ascenderet in Thanas, ad tondendas oves.* Thamar ergo praecipue currit Judam, ac in bivio confedit, inibi transeuntem Judam expectans, quam mulierem Judas prostitutam existimans, cum ea peccavit. *Quam cum vidisset Judas, suspicatus est esse meretricem. &c. ingrediensque ad eam, ait: dimitte me, ut videam tecum.* Quid Judæ tam malam suspensionem, Thamar meretricem esse putans, dictavit? quid in corde Judæ erga Thamar libidinem, & venerem provocavit? dictavit esse Thamar meretricem, vanus ejus vestitus: superbus sceminae cultus, & induratus corporis ornatus, libidinem ac venerem accendit; ita sceminae

tura: Thamar, depositis Viduatris vestibus, assumpsit teristrum, & mutato habitu, sedit in bivio. Optimè quadrat in locum hunc scriptum Bernardini tomo. 1. Serm. 44. art. 1. cap. 3. Plerique hominum existimant, de signis signeta, de circulo tabernam, & de signo furis estimant furcem, meretricius habitus, signum est meretricii actus, sicut habitus monialis, monialem ostendit.

CONCEPTUS IV.

Christus Dominus noster præcursorem suum Joannem Baptistam dignè collaudans, incidenter quoque de iis loquebatur, qui delicatè ac preciosè exterius vestiuntur: & dicit: *Qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt.* Matth. cap. 11. Quid quæso æterna sapientia indicare voluit dicendo: pretiosè ac superbè vestitos, esse, & morari in domibus Regum? & quid per illos Reges intelligendum est? Per Reges, S. Paulus ad Ephes. cap. 6. intelligit dæmones ac principes tenebrarum: ita textus: *Principes, & potestates, & rectores tenebrarum harum.* Ut idem significet dictum Christi: *Qui mollibus vestiuntur in domibus Regum, id est, demonum sunt.* Ita concludit S. Vincentius Ferrerius: Serm. 5. Dom. 3. Adventus: *Qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt, id est, in habitationibus demonum.* Quasi sicut ii, qui in domibus Regum morantur, ordinariè sunt Regum vel servi, vel ministri; ita vel maximè scemina, quæ superbè vestiuntur, vanè se pingunt, fingunt, ac ornant, verè dæmonum sunt servæ, ac ministræ ad animas decipiendas, in obscœnum amorem, ac scœdam libidinem, & animæ ruinam inducendas. Hinc capio dictum S. Vincentii Ferrerii, Serm. de Sancto Simeone.

CONCEPTUS V.

Ad sceminas vanè vestitas, comptas, & ornatas, ita inquit citatus Sanctus: *Quando oratus, Christus abscondit faciem suam à vobis, quia habetis faciem diaboli.* Quomodo hoc?

Ddd 2

hoc? Diabolus tam turpis, ac horribilis dicitur, ut talis videntur, homo emori possit; hinc inter damnatorum penam tam deformem larvam inspicere, crudele tormentum est: contra mulieres se pingendo, fingendo, ornando, quæ aliter turpes sunt, pulchræ, & amabiles videntur, quomodo ergo mulier se vanè vestiendo, facies, & larva diaboli, dici potest? respondeo: eventus docet, quando dæmon homines decipere, in lapsum & ruinam inducere parat, Angeli vultum fingit, & præsentat: teste Apostolo: 2. ad Corinth. 11. *enim Sathanas transfiguratur se in Angelum lucis.* Atque fœminæ alioquin turpes, se vestiendo, pingendo, ac ornando, se pulchras reddunt, in quam vanitatem, & diaboli ementitam pulchritudinem, ac formam inescati juvenes subtiliter decipiuntur, in lapsum, & animæ ruinam, in peccata & scelera pertrahuntur, cum ergo pari dolo, ut dæmones, se ornando, mulieres decipiant, in perditionem eas pertrahant, meritò facies earum facies dæmonis, larva damnata intitulatur, æternis ignibus cremanda, & vituperanda: ad has concionatur S. Hieronymus ep. ad Lactantium. *Vide nè capillum irrifices, & ei aliquid de gehenna ignis auspiceris.*

CONCEPTUS VI.

S. Joannes Apocalypf. cap. 12. describit se vidisse signum magnum, grande miraculum: *Signum magnum apparuit in cælo, mulier amicta sole, luna sub pedibus ejus, in capite ejus corona stellarum duodecim, & in utero habens clamabat parturiens,* notare libeat, in cælo hæc mulier locata erat, orationi instabat, cœlesti fructu, ac gratia locata erat; hinc mirum; signum magnum: *Ecce Draco magnus rufus, habens Capiva septem, & cornua decem, & draco stetit ante mulierem quæ erat paritura, ut, cum peperisset, filium devoraret.* Quid adhas cruenta bestia mulier, quam vides, in cælo est, ecce orationi, & gemitibus

ad DEUM operam navat, fructum quem parit, gratia est, quid ergo aditas? an adhuc talem in cœlo locatam sceminam mulierem orantem, gratiæ fructu divitem, in prædam tuam speras, & auspicas? sic patet ex textu: *adstat &c. ut decoraret*; quid Draconi animum addidit, ut speret, hanc etsi inter sidera locatam sceminam prædam suam fieri, ac ruinam pati posse? animum dedit, spem trahit, quia mulierem hanc vidit *amicam*, splendide, ac mirè ornatam: *Mulier amicta sole: Quam serpens intuitus est eximie cultam, sibi persuasit vincendam, ut quasi idem sit ornatus exuere modestiam, & prostituere honorabilem pudicitiam, aut certè opinionis gloriam.* Perorat doctissimus Naxera comment. in Judices: cap. 21. §. 39.

CONCEPTUS VII.

Fatetur de se Judith cap. 13. *vixit autem ipse dominus, quoniam custodivit me Angelus, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem, nec permisit me Dominus ancillam suam coinquinari.* Quod optimus Deus Angelos miserit, qui Judith ad castra Assyriorum euntem, & ibi commorantem custodirent, causam in promptu habeo, Assyrii, gentiles & Barbari erant, in libidinem, ac venerem profusi; misericordissimè ergo Deus Judithæ Angelos custodes addit, quorum opere, ac defensione illæsa, ac intacta permaneret fragillis scemina. Ast quæ ratio motiva subest, quod ex castris barbarorum abeunti, ac discedenti, jam in salvo consistenti Judith, nihilominus Angeli custodes eam defendentes, & adjacentes affocientur? cur abeuntem, jamjam obtruncato Duce Holoherne, extra periculum, nihilominus Angeli, ut custodiant, comitantur? Audire libeat, quid de Juditha sacer narret textus: *Unxit se myro optimo, & discriminavit crinem capitis sui, & imposuit mitram super caput suum, & induit se vestimentis jucunditatis suæ, induitque sandalia pedibus suis, assumpsitque*
 (Ddd) 3. *dextra*

dextraliola, & lilia, & inares, & annulos, & omnibus ornamentis suis ornavit se. cap. 10. Hunc ornatum nondum deposuerat Judith dum rediit; quamdiu ornata, compta, & sic splendide vestita fuit Judith, ab Angelis custoditur, quasi quamdiu speciosè ornata, minimè à lapsu secura sit, in periculo consistat seduci, aut seducere. Hic Conceptus est doctissimi Nazarræ ut supra citati: siquè concludentis: *Quia nondum ornata exuerat insidias, & ideo oportebat, ad Castitatis opinionem, Angelorum prestitisse etiam redeunti suppetias.*

Epilogus.

Hortor ergo cum Eccles. cap. 1. *Averte faciem tuam à muliere compta, & ne circumspicias speciem alienam. Propter speciem mulieris multi perierunt, & ex hoc concupiscentia, quasi ignis exardescit.* Finio cum S. Hieronymo ep. ad Latam: *Cave ne aures perfores, ne cerussâ, & purpurissò ora depingas, ne collum auro, aut margaritis premas, ne caput gemmis oneres, ne capillum irrifices, & es aliquid, de gehennæ ignibus auspiceris.*

Amen.

